

ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ЕНЕРГЕТИКА ЕНЕРГОАУДИТ

Energy saving · Power engineering · Energy audit

Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал

№6(196)

Червень 2024

Війна та Мир ХХІ століття: ЛЮДИ, ПОДІЇ, ФАКТИ

МОНІТОРИНГ СТАНУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У ЧЕРВНІ 2024 р.

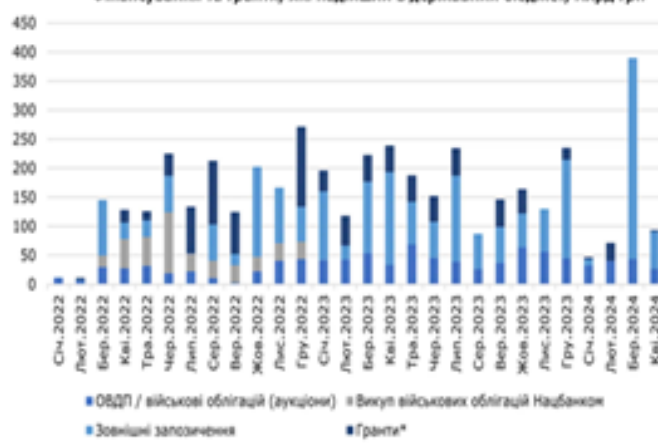
Проблеми при експорті, % опитаних

	"Активні" експортери	"Неактивні" експортери
Черги на західних кордонах України	57	23
Неможливість здійснювати експорт морем	29	13
Брак залізничних вагонів/вантажінок/бодів	25	33
Складні митні формальності	25	15
Падіння попиту на продукцію/послуги підприємства	23	33
Корупція на українській митниці	18	0
Необхідність у переорієнтації з ринків СНД на інші ринки	17	45
Неможливість задовольнити попит на зовнішніх ринках	13	38
Інше	0	0
Немає проблем з експортом	13	8

Джерело: NRES 2022-2024, дані за березень 2024

В червні, відповідно до опитування бізнесу, яке проводить ІЕД, найбільшою перешкодою для роботи бізнесу в Україні були проблеми з доступом до електроенергії, що стали наслідком руйнування та пошкодження генерації електроенергії російськими дронами та ракетами. Експортерам, зокрема сектору металургії, стала в нагоді можливість закупки на імпорتنій електроенергії, що дозволяє уникати або дуже мінімізувати відключення електроенергії. Водночас 1 червня 2024 року за рішенням КМУ частка електроенергії, яку відповідний бізнес зобов'язаний викупити під час планового відключення електроенергії в регіоні, зросла з 300% та 80%. Оскільки імпортна електроенергія на 20-25% дорожча за вироблену в Україні, бізнес звернувся до уряду, щоб зменшити частку до 50%, що діяла під час опалювального сезону.

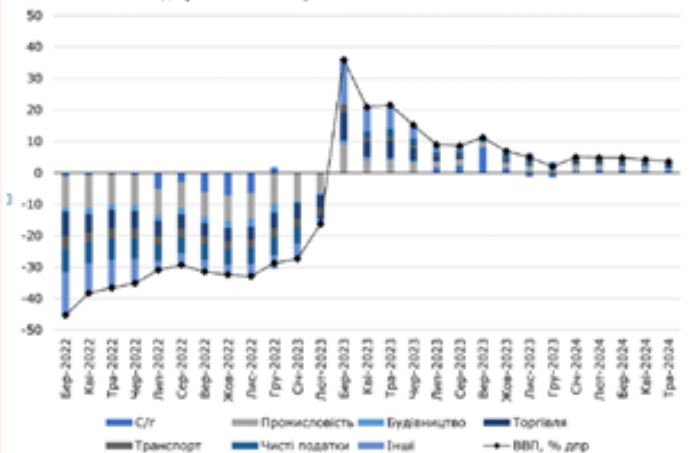
Фінансування та гранти, які надійшли в державний бюджет, млрд грн

Примітка: * гранти є частиною доходів бюджету, які обліковуються за кодом 42000000 «Офіційні трансфери від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ».
Джерело: Мінфін, openbudget.gov.ua

Торгівля за оцінкою прискорила зростання. Зокрема більше видатків було спрямовано на купівлю пристроїв та засобів, які можуть забезпечити стійкість домогосподарств під час відключень електроенергії. За оцінкою торгівля зросла найкше на 6% дп.

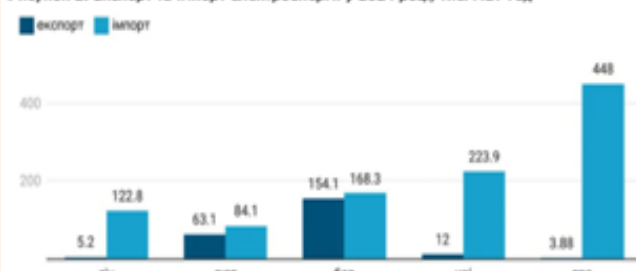
Внески до реального ВВП, в.п.

Джерело: оцінка ІЕД, зроблена за підтримки Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України»

Национальна комісія регулювання енергетики та комунальних послуг набула статусу офіційної члена Асоціації органів-емітентів (Association of Issuing Bodies - AIB). Це ключовий крок до започаткування роботи української системи гарантії походження зеленої електроенергії з принципами ЄС.

Рисунок 2: Експорт та імпорт електроенергії у 2024 році, тис. МВт-год

Джерело: Діагност

ЩО З БІЗНЕСОМ? КОРОТКО ПРО СТАН ЕКОНОМІКИ ТА КОМПАНІЙ НА ЧЕРВЕНЬ 2024

З ЯКИМИ ПОКАЗНИКАМИ УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІКА УВІЙШЛА У ЧЕРВЕНЬ

Споживча інфляція в річному вимірі незначно зросла — до 3.3% з 3.2% у квітні. У місячному вимірі ціни зросли на 0.6%. НБУ прогнозує, що зростання споживчих цін буде пришвидшуватися через подорожчання електроенергії, нижчі врожаї та подальше збільшення витрат бізнесу.

ВВП України виріс на 3.7% [±1%] у порівнянні з травнем минулого року. За січень-травень зростання ВВП — на рівні 4.3% [±1%] (до січня-травня 2023-го). За оцінками Мінекономіки, ВВП зростає завдяки стабільній роботі морського коридору та попиту на будівельні послуги.

НБУ знизив облікову ставку з 13.5% до 13%. Серед причин такого рішення — стримані показники інфляції та поліпшення інфляційних очікувань. Міжнародні резерви України зменшилися на 7.9% і склали \$39 млрд. Це зумовлено валютними інтервенціями НБУ та борговими виплатами країни в іноземній валюті. За п'ять місяців 2024 року товарообіг України склав \$44.3 млрд. Це майже на 6% більше, ніж за аналогічний період 2023-го. В Україну імпортували товарів на суму \$27.5 млрд, найбільше — машин, устаткування та транспорту. А експортували — на \$16.8 млрд, найбільше — продовольчих товарів.

98% компаній-членів Американської торговельної палати продовжують вести бізнес в Україні: з них 85% функціонують повністю, 15% — частково. Про це йдеться в опитуванні «Оцінка стану бізнесу в воєнній Україні». Як працюють компанії: У 30% бізнесів були пошкоджені активи, але 70% з них вже їх відновили. 77% компаній не релокували жодні свої об'єкти через близькість до зон бойових дій. 23% перемістили офіси (48%), склади та сховища (40%), центри досліджень та розробок (32%), виробничі заводи/фабрики (12%). У 49% підприємств знизилася кількість працівників і доходів. Очікують збільшення доходів 43% респондентів, а зменшення — 22%.

На першому місці серед викликів бізнесу — мобілізація працівників (для 80% респондентів), а на другому — безпека та захист співробітників (75%). Також в переліку складних питань для компаній — здоров'я та психічний стан співробітників (50%), перебої в електропостачанні (50%), ракетні атаки на критичну інфраструктуру та бізнес-активи (45%). Джерело:

Частка компаній, яким важко передбачити, що вони робитимуть у дворічній перспективі, зменшилася з 38.2% у квітні до 30.9% у травні — такими є результати останнього опитування підприємств від Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. Це найнижче значення з жовтня 2022-го. Водночас зменшуються позитивні очікування на дворічний період, а в піврічній — зростають. Уперше за два роки частка українського промислового бізнесу, який працює на повну силу, перевищила 15% і сягнула 18%. У квітні цей показник був 13%.

З минулого місяця майже не змінився рейтинг перешкод для бізнесу. На першому місці — небезпека працювати. Про неї говорять 56% компаній — це найбільший показник за два роки. Загострюється проблема й браку кадрів — з 43% у квітні до 49% у травні. А на третьому місці — зростання цін на сировину, матеріали та товари (з 51% до 46%). Джерело: <https://hub.kyivstar.ua/articles/shho-z-biznesom-kоротко-pro-stan-ekonomiki-ta-kompanij-na-cherven-2024/> За останнє десятиліття кількість AI-компаній в Україні зросла більш ніж удвічі — з 97 до 243 станом на кінець 2023 року. Такими є висновки дослідження AI HOUSE та інвестиційної групи Roosh за підтримки Мінцифри.

Джерело: <https://hub.kyivstar.ua/articles/shho-z-biznesom-kоротко-pro-stan-ekonomiki-ta-kompanij-na-cherven-2024/>

№6 (196)

Червень
2024 р.

ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ЕНЕРГЕТИКА ЕНЕРГОАУДИТ

Energy saving · Power engineering · Energy audit

Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал

Редакційна колегія

Головний редактор:

Лазуренко О. П. канд. техн. наук, проф., Харків, Україна

Перший заступник головного редактора:

Мехович С. А. д-р екон. наук, проф., Харків, Україна

Заступники головного редактора:

Геворкян А. Ю. канд. екон. наук, доц., США

Клепиков В. Б. д-р техн. наук, проф., Харків, Україна

Єршова Н. Ю. д-р екон. наук, проф., Харків, Україна

Другова О. С. канд. екон. наук, доц., Харків, Україна

Міщенко В. А. д-р екон. наук, проф., Харків, Україна

Члени редакційної колегії:

Безпрозваних Г. В. д-р техн. наук, проф., Харків, Україна,

Бекбасв А. Б. д-р техн. наук, проф., Алма-Ата, Казахстан,

Болух В. Ф. д-р техн. наук, проф., Харків, Україна,

Ілляшенко С. Н. д-р екон. наук, проф., Суми, Україна,

Клепиков В. Б. д-р техн. наук, проф., Харків, Україна,

Коциські Дьордь д-р екон. наук, проф., Мішкольд, Угорщина,

Лазуренко О. П. канд. техн. наук, проф., Харків, Україна,

Мамаліс Анастасіє д-р техн. наук, проф., Афіни, Греція,

Мацевитий Ю. М. д-р техн. наук, проф., Харків, Україна,

Мінакова С. М. д-р екон. наук, проф., Харків, Україна,

Перерва П. Г. д-р екон. наук, проф., Харків, Україна,

Прокопенко О. В. д-р екон. наук, проф., Одеса, Україна,

Таранюк Л. М. д-р екон. наук, проф., Суми, Україна,

Томашевський Р. С. д-р техн. наук, доц., Харків, Україна,

Шевченко С. Ю. д-р техн. наук, проф., Харків, Україна,

Шутенко О. В. канд. техн. наук, доц., Харків, Україна.

Відповідальний секретар:

Меньшикова С. І. канд. фіз.-мат. наук, Харків, Україна

Editorial board

Editor-in-Chief:

Lazurenko O. P. Ph. D. (Tech.), Prof., Kharkiv, Ukraine

First associate editor:

Mekhovich S. A. Dr. Sc. (Econ.), Prof. Kharkiv, Ukraine

Associate editors:

Gevorkyan A. Yu. Ph. D. (Econ.), As. Prof., USA

Klepikov V. B. Dr. Sc. (Tech.), Prof., Kharkiv, Ukraine

Iershova N. U. Dr. Sc. (Econ.), Prof., Kharkiv, Ukraine

Drugova O. S. Ph. D. (Econ.), As. Prof., Kharkiv, Ukraine

Mischenko V. A. Dr. Sc. (Econ.), Prof., Kharkiv, Ukraine

Editorial board members:

Bezprozvanykh G. V. Dr. Sc. (Tech.), Prof., Kharkiv, Ukraine,

Bekbayev A. B. Dr. Sc. (Tech.), Prof., Alma-Ata, Kazakhstan,

Bolyukh V. F. Dr. Sc. (Tech.), Prof., Kharkiv, Ukraine,

Iliashenko S. M. Dr. Sc. (Econ.), Prof., Sumy, Ukraine,

Klepikov V. B. Dr. Sc. (Tech.), Prof., Kharkiv, Ukraine,

Kocziszky G. Dr. Sc. (Econ.), Prof., Mishkolts, Hungary,

Lazurenko O. P. Ph. D. (Tech.), Prof., Kharkiv, Ukraine,

Mamalis A. Dr. Sc. (Tech.), Prof., Athens, Greece,

Matsevityi Y. M. Dr. Sc. (Tech.), Prof., Kharkiv, Ukraine,

Minakova S. M. Dr. Sc. (Econ.), Prof., Kharkiv, Ukraine,

Pererva P. G. Dr. Sc. (Econ.), Prof., Kharkiv, Ukraine,

Prokopenko O. V. Dr. Sc. (Econ.), Prof., Odesa, Ukraine,

Taraniuk L. M. Dr. Sc. (Econ.), Prof., Sumy, Ukraine,

Tomashevskiy R. S. Dr. Sc. (Tech.), As. Prof., Kharkiv, Ukraine,

Shevchenko S. Y. Dr. Sc. (Tech.), Prof., Kharkiv, Ukraine,

Shutenko O. V. Ph. D. (Tech.), As. Prof., Kharkiv, Ukraine.

Responsible secretary:

Menshikova S. I. Ph.D. (phys. and math.), Kharkiv, Ukraine

Журнал включено до категорії Б «Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії» (накази МОН України № 886 від 02.07.2020 та № 1188 від 24.09.2020).

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 16921-5691ПП від 15.07.2010 р.

Журнал засновано: постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 р. №1287

Засновники:

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

Північно-східна енергетична компанія «СВЕКО»

Реєстраційне свідоцтво АОО № 171256 від 06.08 2004 р.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА

Гагарінов О.В., Лещенко З.Б.

Вимоги до лідера з позиції стратегічного менеджменту підприємства на шляху до системної досконалості.....3

Демченко О.В.

Організаційні засади розширення грантової допомоги для розвитку сільських територій.....12

Зайцев Ю.О., Батіг В.В.

Управління розвитком підприємства в умовах становлення інклюзивної економіки.....24

Кузьома В. В.

Продовольча безпека у глобальному вимірі: фактори забезпечення та сучасні тренди.....38

Лагодієнко О.В.

Оцінка результатів використання ESG проєктів.....50

Мехович С.А., Лаушкін А.М., Кузнецов Ю.А.

Теоретичні засади визначення місця України у сучасному міжнародному економічному обміні.....63

Посохов І.М., Овчаренко А.І., Гусарова Д.М.

Перспективи економічної інтеграції України в рамках угоди про асоціацію з ЄС.....86

Самойленко Б.В., Янчук І.Л.

Еволюція форм державного регулювання в логістичній сфері.....97

Стародубцева Л.В.

Дослідження процесів трансформації ролі держави в регулюванні економічних процесів: логіко-історичний аналіз.....115

Сусликов С.В., Макаров С.А., Саркісов А.С.

Енергоефективність як ключовий фактор підвищення потенціалу підприємства та конкурентоспроможності на підприємствах будівельної галузі із застосуванням світових практик.....128

ДО ВІДОМА АВТОРІВ 141

CONTENTS

ECONOMY

Haharinov O., Leshchenko Z.

Requirements for a leader from the position of strategic management of the enterprise on the way to systemic perfection.....3

Demchenko O.

Organizational principles of extension of grant aid for the development of rural areas.....12

Zaitsev Y., Batih V.

Enterprise development management in the context of an emerging inclusive economy.....24

Kuzoma V.

Global food security: security factors and current trends.....38

Lagodiyenko O.

Evaluation of the results of ESG project implementation.....50

Mekhovich S., Laushkin A., Kuznetsov Y.

Theoretical basis of determining Ukraine's place in modern international economic exchange.....63

Posokhov I., Ovcharenko A., Husarova D.

Prospects of economic integration of Ukraine within the framework of the association agreement with the EU.....86

Samoilenko B., Janchuk I.

Evolution of forms of state regulation in the logistics sphere.....97

Starodubtseva L.

Research of processes of transformation of the role of the state in regulating economic processes: logical-historical analysis.....115

Suslikov S., Makarov S., Sarkisov A.

Energy efficiency as a key factor in enhancing the potential and competitiveness of enterprises in the construction industry through the application of global practices.....128

NOTICE TO THE AUTHORS.....141

Розцінки на рекламу у журналі

Рекламний блок	Размір блоку	Розцінки, грн
Обкладинка, перша сторінка (колір)	1 смуга	5000
Обкладинка, друга, третя, четверта сторінка (колір)	1 смуга	5000
Обкладинка, друга, третя, четверта сторінка (колір)	1/2 смуги	2500
Рекламні блоки (чорно-білі) у текстовій частині журналу	1 смуга	1500
Рекламні блоки (чорно-білі) у текстовій частині журналу	1/2 смуги	750
Рекламні блоки (чорно-білі) у текстовій частині журналу	1/4 смуги	350
Рекламні блоки (чорно-білі) у текстовій частині журналу	1/8 смуги	200

Редакція не несе відповідальності за достовірність інформації, що публікується у рекламних об'явах

Рекламу надсилати поштою або надавати електронну версію, адреса електронної пошти:

E-mail: sm261245@gmail.com

25 РОКІВ НА ЕНЕРГЕТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ
1997-2023 р.р.

Журнал видається за підтримки:

Навчально-наукового інституту енергетики, електроніки та електромеханіки;

Науково-навчального інституту механічної інженерії і транспорту;

Науково-навчального інституту Економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу; Інституту іоносфери НАН України та МОН України;

Державного агентства енергоефективності та енергозбереження України

(Держенергоефективності);

Національної комісії, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

(НКРЕКП);

Харківської обласної державної адміністрації; Української асоціації інженерів-електриків;

Науково-технічного Союзу енергетиків і електротехніків України;

Академії наук Вищої освіти України (секція енергетики та ресурсозбереження); Всеукраїнської громадянської організації

«Асоціація вчених за іноваційний розвиток України».

Журнал є електронним та розповсюджується публічно.

Передрук матеріалів з журналу здійснюється за погодженням з редакцією журналу.

Адреса редколегії та видавця:

вул. Кирпичова, 2, Електроенергетичний корпус, офіс 310, кафедра електричних станцій, м. Харків, Україна. 61002.

Головний редактор

О. П. Лазуренко, канд. техн. наук, професор

Перший заступник головного редактора

С. А. Мехович, докт. екон. наук, професор

Заступник головного редактора з зовнішньоекономічних зв'язків

А. Ю. Геворкян, канд. екон. наук, доцент

Заступник головного редактора з технічних спеціальностей

В. Б. Клепиков, докт. техн. наук, професор

Заступник головного редактора з економічних спеціальностей

Н. Ю. Єршова, докт. екон. наук, професор

О. С. Другова, канд. екон. наук, доцент

Заступник головного редактора з міжнародної діяльності

В. А. Міщенко, докт. екон. наук, професор

Відповідальний секретар

С. І. Меньшикова, канд. фіз.-мат. наук

Розробка дизайну та верстка:

С. І. Меньшикова, канд. фіз.-мат. наук

Періодичність - 1 раз на місяць

Тираж 300 екземплярів.

Контакти редколегії та видавця:

Тел. +3 8050 4026212

+3 8066 0978696

E-mail: sm261245@gmail.com

Сайт: <http://eee.khpi.edu.ua>

Надруковано в друкарні ФОП Шейніна О.В.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 2779 від 28.02.2007 вул. Слов'янська, 3, м. Харків, Україна, 61052.

Рекомендовано до друку Вченою радою НТУ «ХПІ».

Протокол № 06 від 05.07.2024 р.

Підписано до друку 08.07.2024 р.

Формат 60 × 84½. Друк цифровий.

Ум. друк. арк. 7,9 Навч.-вид. арк. 7,0

Вид. № 9-41. Зак. № 4473

© ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ · ЕНЕРГЕТИКА · ЕНЕРГОАУДИТ
Загальнодержавний науково-виробничий і інформаційний журнал

Мова видання: Українська, англійська

Відповідальний секретар

Тел.+38 (066) 357 7626

E-mail : olhovskaya.sveta@gmail.com

Департамент з зовнішньоекономічних зв'язків.

Тел.+1 (619) 642 42 69

E-mail : bfpochta@gmail.com

Департамент технічних спеціальностей.

Тел.+38 (050) 9 38 03 48

E-mail : klepikovasv75@gmail.com

Департамент економічних спеціальностей.

Тел.+38 (050) 6 31 03 23

E-mail : iershova.ny@gmail.com

Департамент з міжнародної діяльності.

Тел.+38 (050) 5 34 68 38

E-mail: vladmish30@gmail.com